

2014-05-30
LOS/TJ

Transportstyrelsen
Väg- och järnvägsavdelningen
Box 267
781 23 BORLÄNGE

Remissyttrande, beteckning TSF 2014-1

Förslag till ändring i Transportstyrelsens föreskrifter om godkännande av alkolås (TSFS 2011:70 och ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om innehav av körkort med villkor om alkolås (FSFS 2011:71, senast ändrade genom TSFS 2012:65)

Motorförarnas Helnykterhetsförbund (MHF) har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående förslag. Här följer våra kommentarer och synpunkter.

Övergripande kommentarer

Vi stöder Transportstyrelsens intention att förenkla, förtydliga och precisera i föreskrifterna. Det är lämpligt att nu, efter ett par års verksamhet med den permanentade verksamheten med körkort med villkor om alkolås, genomföra revideringar. De skäl till föreslagna ändringar i föreskrifterna som anförs i den presenterade konsekvensutredningen överensstämmer till stora delar med de frågeställningar och problem som olika körkortshavare har tagit upp med oss sedan de nuvarande föreskrifterna trädde i kraft. Ändringsförslagen kommer totalt sett att minska risken för missförstånd, enligt vår mening.

Särskilda synpunkter

Säkerhetsavdrag

I samband med revideringen av föreskriften TSFS 2011:70 anser vi att ett säkerhetsavdrag borde införas i 3 Kap. 1 § gällande mätning av alkoholhalt i utandningsluft. Denna åtgärd är motiverad av rättssäkerhetsskäl, eftersom eventuella falska positiva utandningsprov kan få allvarliga konsekvenser för innehavare av körkort med villkor om alkolås. Idag räknas alla utandningsprov med en alkoholkoncentration över 0,10 milligram per liter som icke godkända, alltså även vid 0,11 - 0,12 milligram per liter. Detta är mycket tveksamt ur rättssäkerhetssynpunkt, eftersom alkolåsens mätosäkerhet och därmed risken för falska positiva resultat är betydande vid så små avvikelser. Vi vill påpeka att den internationella tekniska standard som alkolåsen provas mot medger en avvikelse på hela 0,10 mg/L utandningsluft, lika mycket som hela vårt lagstadgade gränsvärde för rattfylleri enligt Trafikbrottslagen. Inte ens de bevisinstrument som används av polis, tull och kustbevakning för att säkerställa bevisning om rattfylleri saknar säkerhetsavdrag, och dessa precisionsinstrument är mera exakta än alkolåsen. För Evidenzer är säkerhetsavdraget vid bevisprovstagning 15 procent av medelvärdet från de båda delproven.

Aktuell version av teknisk standard

I föreskriften TSFS 2011:70 anges i 2 Kap. 2 § punkt 4 standarden SS-EN 50436-1:2005. Vi vill påminna om att en nyare version av standarden har fastställts av CENELEC. Den svenska beteckningen på den nya versionen är SS-EN 50436-1, utg. 2:2014.

Bruk av narkotika

Vid flera tillfällen har det förekommit att innehavare av körkort med villkor om alkohol har fått beslutet om villkor om alkohol undanröjt på grund av att medel som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64) har kunnat detekteras vid läkarundersökning. I de fall då det handlar om verkligt missbruk ska naturligtvis detta föranleda åtgärder enligt gällande regelverk i författningarna. Mera problematiskt är det när körkortshavare med villkor om alkohol har fått planerad eller akut medicinsk behandling där t.ex. smärtstillande medel har använts. Vi tycker inte att det är rimligt att en person ska behöva avstå smärtlindring vid en höftoperation eller ett akut benbrott för att därmed säkerställa sitt fortsatta körkortsinnehav. Detta bör beaktas såväl i lagen, i körkortsförordningen samt vid utformningen av föreskrifter, bl.a. gällande ändring av TSFS 2011:71, 7 §.

Alkohol och ansvarig person

Transportstyrelsen föreslår att ett nytt tredje stycke införs i 11 § i förslaget om föreskrift om ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2011:71) om innehav av körkort med villkor om alkohol. Den föreslagna lydelsen är:

”Den som har körkort med villkor om alkohol får endast köra körkortspliktigt fordon med alkohol som är märkt med förarens personnummer”.

I konsekvensutredningen hävdar Transportstyrelsen att det avseende de alkohol som är godkända idag inte finns tekniska möjligheter att särskilja utandningsprov från olika användare. Här vill vi klargöra att det redan idag är fullt möjligt att i ett alkoholsystem göra detta särskiljande av utandningsprovslämnare med hjälp av *personlig kod*, *fingeravtryck* eller *fotografi*. Sådan teknik används idag av en del transportföretag som använder alkohol för kvalitetssäkring av transporter. Vi vill förorda att dessa tekniska möjligheter tas i bruk, främst med hänsyn till körkortshavare med högre körkortsbehörigheter som i sitt arbete förväntas köra samma fordon som andra anställda. I annat fall finns det en risk att dessa personer slås ut från arbetsmarknaden, vilket ger negativa samhällsekonomiska effekter och en ökad risk för återgång till alkoholmissbruk och återfall i rattfylleribrott.

Villkorstid och läkarintyg

Vi har uppfattat det som ett stort problem när innehavare av körkort med villkor om alkohol i slutet av villkorstiden får meddelande från Transportstyrelsen om att vederbörande har ett alkoholberoende. Det innebär att han/hon först i detta sena läge får veta att ytterligare flera blodprov måste lämnas för att uppfylla kraven för att beviljas körkortstillstånd.

Vi anser det också vara nödvändigt att tidsfristen för att ge in ett läkarintyg enligt § 12 i förslaget om ändring av föreskrift (TSFS 2011:71) ändras från 7 månader till 5 eller 6 månader så att allt som behöver göras inom 12 månader avseende läkarkontroller hinns med.

Det är oerhört viktigt att man också utgår från deltagarnas perspektiv i alkoholprogrammet. Om en deltagare får diagnosen alkoholberoende under tiden med villkorat körkort så måste det finnas förutsättningar för deltagaren att få denna information i tid. Att exempelvis som innehavare av körkort med villkor om alkohol få veta att man klassats som alkoholberoende i månad 7 eller först när man ansöker om nytt permanent körkort i slutet på sin villkorstid i

det ettåriga programmet gör att personen i fråga hamnar i ett vakuum då han/hon inte kan vara deltagare i alkoholprogrammet och samtidigt inte kan få något nytt permanent körkort förrän bra värden har kunnat uppvisas under 6 månader. Att inte utforma systemet så att deltagaren ges rätt förutsättningar för att han/hon ska ha möjlighet att uppvisa nyktert leverne under 6 månader gör att utanförskapet späds på och risken för återfall i missbruk ökar. Detta eftersom deltagaren uppfattar detta vakuum på samma sätt som när denne först lagfördes för rattfylleri och förlorade sin körkortsbehörighet. Informationen till deltagaren måste bli tydligare, och det är viktigt att det standardmeddelande som sänds ut i samband med att man går in i programmet inte saknar information om vad som händer om man under programtiden har för höga medicinska värden och av den anledningen måste genomföra fler provtagningar.

I förarbetena till nuvarande alkoholprogram framhöll regeringen att avsikten var att uppnå "positiva effekter både för individerna som deltar och för samhället" (Regeringens proposition 2010/11:26: Alkohol efter rattfylleri). Hela regelverket och tillhörande rutiner måste därför ha målsättningen att deltagare som går in i programmet ska bli framgångsrikt rehabiliterade och kunna återgå till ett permanent körkortsinnehav utanför alkoholprogrammet utan onödiga spärrtider. Om deltagaren missköter sig under programtiden skall informationen vara mycket tydlig och omgående vid tillfället rapporteras skriftligen till deltagaren att denne riskerar att hamna i ett körkortslöst tillstånd efter alkoholprogrammets utgång.

Serviceintervall

I förslaget om ändring av föreskrift TSFS 2011:71 önskar Transportstyrelsen göra ett tillägg i 18 a § om att service ska ske med högst sex månaders mellanrum med start från installationsdatum. Detta för att uppnå en harmonisering med föreskrift TSFS 2011:70. MHF har självfallet inga invändningar mot åtgärden som sådan. Däremot skulle vi önska att någon form av "early recall" (begäran om tidigarelagd service) kunde införas i rutinerna, t.ex. när det har loggats flera positiva blås på kort tid i alkoholset.

I övrigt stöder MHF de föreslagna ändringarna i Transportstyrelsens föreskrifter avseende körkort med villkor om alkohol.

Med vänlig hälsning

MOTORFÖRARNAS HELNYKTERHETSFÖRBUND

Lars Olov Sjöström
Trafiksäkerhetschef

Tomas Jonsson
Alkoholsexpert